

Amatör Koroların Toplumsal İşlevleri: Eskişehir Örneği

Social Functions of Amateur Choruses: The Eskişehir Sample

Hilal KOÇ

Sorumlu Yazar | Corresponding Author
Öğretmen | Teacher
Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Eskişehir Directorate of National Education
Eskişehir, Türkiye
hduruktas@gmail.com | 0009-0002-3874-1579

Yavuz TUTUŞ

Doç. Dr. | Assoc. Prof. Dr.
Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı,
Türk Sanat Müziği Bölümü
Afyon Kocatepe University, State Conservatory,
Afyonkarahisar, Türkiye
yavuztutus58@hotmail.com | 0009-0009-5298-0286

Makale Bilgileri | Article Information

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi | Received: 16.10.2024

Yayın Tarihi | Published: 31.12.2024

İntihal: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Katkı Oranı | Contribution: H.K. %70; Y.T. %30

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur. Bu çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde Doç. Dr. Yavuz Tutuş danışmanlığında birinci yazarın, 20.06.2019 tarihli "Amatör Koroların Toplumsal İşlevlerinin Değerlendirilmesi Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu Örnekleme" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansman: Herhangi bir fon, hibe veya başka bir destek alınmamıştır.

Article Type: Research Article

Kabul Tarihi | Accepted: 10.11.2024

Yayın Sezonu | Season: Aralık / December

Plagiarism: The paper has been reviewed by at least two referees and scanned via software.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Lisans | Copyright: CC BY-NC 4.0

Ethical Statement: Ethical principles were followed during the preparation of this study. This study is based on the first author's master's thesis entitled 'Evaluation of the Social Functions of Amateur Choirs Eskişehir Odunpazarı Public Education Centre Turkish Art Music Choir Sample', conducted at Afyon Kocatepe University under the supervision of Assoc. Prof. Yavuz Tutuş on 20.06.2019.

Declaration of Interests: The author(s) have no conflicts of interest to declare.

Funding: No funds, grants, or other support was received.

Atf | Citation: Koç, H., Tutuş, Y. (2024). Amatör koroların toplumsal işlevleri: Eskişehir örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 25(55), 194-204.
<https://doi.org/10.70854/sobbiad.1568741>

Abstract

This study examines the effects of amateur choirs on individuals and the contributions these choirs make to the music culture of their regions. Based on interviews with members of a selected choir, it discusses factors influencing individuals' participation preferences, motivations for joining the choir, and the age and occupational groups that are more involved in such communities. With the increasing interest in amateur choirs today, there has been a rapid rise in the number of these communities. The Odunpazarı Public Education Center Turkish Art Music Choir was chosen as an example due to its continuous and stable operations with the same instructor for 50 years. In this context, the aim of the research is to investigate the social functions of amateur choirs and their contributions to Turkish culture, education, and art through the example of the Odunpazarı Public Education Center Turkish Art Music Choir. Additionally, the study aims to identify the necessary conditions for the sustainability of such choirs and to assess the situation through interview forms. The research is designed as a qualitative study in terms of its general framework, objectives, and methodology. Observation and literature review methods were employed to determine the functions of amateur choirs through the selected choir.

Keywords: Music, Amateur Choir, Socialisation, Public Education, Eskisehir.

Öz

Bu çalışmada, amatör koroların bireyler üzerindeki etkileri ve bu koroların buldukları bölgelerde halkın müzik kültürüne sağladığı katkılar ele alınmaktadır. Çalışma, örnek olarak seçilen korodaki üyelerle yapılan görüşmeler sonucunda, bireylerin koroya katılım tercihlerini etkileyen faktörler, koroya katılma motivasyonları ve hangi yaş ve meslek gruplarının bu tür topluluklarda daha fazla yer aldığı gibi konuları ele almaktadır. Günümüzde amatör korolara olan ilginin artmasıyla bu toplulukların sayısında da hızlı bir artış gözlenmektedir. Eskişehir'de sayıca oldukça fazla olan bu korolar arasında, Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu'nun örnek olarak seçilmesinin nedeni ise yaklaşık 50 yıldır aynı eğitmenle kesintisiz ve istikrarlı bir şekilde çalışmalarına devam ediyor olmasıdır. Bu minvalde araştırmanın amacı, amatör koroların toplumsal işlevlerini ve bu koroların Türk kültürü, eğitimi ve sanatına olan katkılarını Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu örneği üzerinden incelemektir. Ayrıca, bu tür koroların sürdürülebilirliğini sağlamak için gerekli koşulların neler olduğunu tespit etmek ve yapılan görüşme formlarıyla durum değerlendirmesi yapmaktır. Araştırma, genel çerçevesi, amacı ve yöntemi bakımından nitel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Gözlem ve literatür tarama yöntemleri kullanılarak, amatör koroların işlevleri örnek koro üzerinden belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Amatör Koro, Toplumsallaşma, Halk Eğitim, Eskişehir.

Giriş

Günümüzde bilimsel, teknolojik ve endüstriyel açıdan gelişmiş toplumların aynı zamanda zengin bir kültür ve sanat hayatına sahip oldukları görülmektedir. Müziğin, diğer sanat dallarıyla karşılaştırıldığında, toplum hayatında oldukça yaygın ve etkili bir konuma sahip olduğu düşünülmektedir. Çünkü müzik, insan ruhu üzerinde derin etkiler bırakan bir unsurdur ve sözlerle ifade edilemeyen anlatabilme gücüne sahiptir.

İnsanlar, yaratılış itibarıyla fiziksel ve duygusal olarak birbirlerinden farklı oldukları için müziksel beğenileri de çeşitlilik gösterir; çünkü insanların ailesi, yaşadığı çevre ve duyguları birbirinden farklıdır. Müzik zevklerimiz şekillendiren bu unsurların yanı sıra, günümüzde iletişimin gelişmesiyle birlikte internet yayıncılığı ve medya aracılığıyla farklı müzik türlerine kolayca ulaşabilmekte ve bu sayede müzikal beğenilerimiz de gelişebilmektedir. Müzik türlerimizden geleneksel olarak tanımlanan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği kültürümüzün korunması, geliştirilmesi ve gelecek nesillere aktarılması açısından önemli bir yere sahiptir.

Hayatın her aşamasında amatör ve profesyonel olarak var olan bu müzik türleri, toplumsallaşmaya da önemli katkılar sağlamakta, insanları bireysel duygulardan uzaklaştırarak grup bilinci aşılama ve birlikte hareket etme olanağı sunmaktadır. Ayrıca, giderek yalnızlaşan ve teknoloji bağımlılığına doğru ilerleyen bireyler için de anlamlı bir uğraş alanı oluşturmaktadır. Hazırlanan bu çalışmada, toplumsallaşma adına büyük önem taşıyan amatör korolar incelenmiş; uzun süredir ara vermeden müzik çalışmalarını sürdüren bir örnek koro üzerinde yapılan görüşme formları aracılığıyla amatör koroların bireyler üzerindeki etkilerine yer verilmektedir.

1. Müziğin İşlevleri

Müzik, insanın doğumundan ölümüne kadar hayatının her aşamasında varlığını gösteren önemli bir sanat dalıdır. Dünyaya yeni gelen her bebek, annesinin söylediği ninniler ya da doğada bulunan sesler sayesinde müzikle tanışır. Bu durum, kişisel merak ve zevklerle birleşerek insanın yaşamı boyunca devam eder. Müzik, insan hayatında yeme, içme, uyuma ve konuşma gibi temel ihtiyaçlar kadar önemlidir. (akt. Uçan, 2015: 60). Müziğin insan hayatındaki önemi ve işlevleri, beş başlık altında incelenmektedir.

Her insanın kendini gerçekleştirme, işten haz alma ve takdir edilme gibi önemli ihtiyaçları vardır. Müzik, bu ihtiyaçları karşılamaya yardımcı olan önemli bir uğraştır. Araştırmalar, müziğin hafızayı güçlendirdiğini ve hatırlamaya yardımcı olduğunu göstermektedir. İnsan beyninin müziğe tepki verme yeteneği vardır; müziksel işlevler hayat boyu devam eder. Küçük yaşta müzik eğitimi almak, beynin müzikal işlevlerini düzenlemede etkilidir.

Müzik, Türk toplumunda güçlü bir ifade aracı olarak kullanılır. “Müzik, bir toplumu ifade etmede diğer sanat dallarından bir adım daha ileridir” (Çetinkaya, 2016: 178). Müzik topluluklarına katılan bireyler, uyum sağlama, iletişim kurma ve duyarlılık gibi davranışları geliştirebilir. Bu nedenle, bireysel müzik etkinliklerinin yanı sıra grup etkinlikleri -özellikle oda orkestraları ve korolar- toplumsallaşmada önemli bir rol oynamaktadır (Günay, 2011: 19).

Amatör korolar, müzik alanında gönüllü olarak bir araya gelen bireylerin oluşturduğu, sanatı paylaşma ve icra etme amacı güden topluluklardır. Bu korolar, sadece müzikal yeteneklerin geliştirilmesi açısından değil, aynı zamanda toplumsal bağların güçlendirilmesi ve kültürel mirasın aktarılması açısından da büyük bir öneme sahiptir. Amatör korolar, katılımcılarının duygusal ifadelerini zenginleştirirken, sosyalleşmeye teşvik eder ve toplumsal dayanışmayı artırır. Bu bağlamda, amatör koroların işlevleri yalnızca müzikle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bireylerin kişisel gelişimlerine, sosyal ilişkilerine ve kültürel kimliklerinin güçlenmesine katkı sağlar. Koroların toplumsal işlevlerini anlamak, müziğin insan yaşamındaki yerini ve önemini daha derinlemesine kavramamıza yardımcı olmaktadır.

Kültür, bireylerin öğrendiği bilgi, sanat, gelenek ve becerilerden oluşan karmaşık bir bütündür (Demirel ve Kaya, 2012: 3). Müzik, kültürümüzü yayma, gelecek nesillere aktarma ve farklı kültürlerle etkileşim kurarak kültürel ilişkileri zenginleştirme işlevi taşır (Uçan, 1994: 13). Müzik aracılığıyla oluşan kültürel etkileşim, bireyler arasındaki iletişimi güçlendirir ve karşılıklı fikir alışverişi ile kültürel değişim ve gelişimi destekler.

Ekonomi; “Mallar ile hizmetlerin, üretimi, dağıtım ve tüketimini örgütleyen sosyal bir kurumdur” (Bozkurt, 2004: 306). İnsana hizmet eden ekonominin, kelime anlamından yola çıkılarak, müziğin ekonomik işlevlerine değinildiğinde; beste ve güfteler, yorumlar, oluşturulan müzikal yapıların basımı, dağıtım, sunumu ve satışı, radyo, televizyon ve internet hizmetleri, müzik etkinliklerinde kullanılan cihazların alımı ve satımı gibi eylemlerin karşımıza çıktığı görülmektedir (Clayton, Herbert, Middleton, 2003: 309, akt. Göher, 2009: 307). Müzik çalışmalarının, topluma ulaşması, tanıtılması hem üretici hem de tüketici için önemlidir. Müzikler, belli toplumsal durumlara göre şekillenerek üretilir ve tüketilirler. Tüketimden kasıt müziği dinlemektir (Günay, 2011: 71-72).

Eğitim, bireyin yaşamı boyunca süren bir süreçtir ve bu süreçte bireyler zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal yönden gelişerek topluma uyum sağlamayı öğrenirler. Müzik eğitimi, bireylere kültürel, sanatsal ve müzikal davranışlar kazandırarak hem bireyi hem de toplumunu etkiler (Türkmen, 2010). Müzik eğitimi sayesinde bireydeki değişimler, toplumu da etkiler; dolayısıyla toplumsal değişimler de bireyi etkiler (Say, 2002: 361). Bu durumda, müzik eğitiminin yaygınlaştırılması ve desteklenmesi, bireylerin ve toplumların gelişimi açısından büyük bir önem taşımaktadır.

2. Koro ve Müzik Topluluklarının İşlevleri

Müzik toplulukları, dinleyicilerle etkileşime geçerek sosyal ilişkileri güçlendirir ve bireylerin sosyalleşmesine katkıda bulunur. Her yaştan birey için faydalı olan bu topluluklar, özgüven artırmak, iş birliği ve disiplin gibi becerileri kazandırmak açısından önemlidir. Küçük yaşta koro eğitimi alan çocuklar, duygusal ve sosyal gelişimlerinde olumlu değişiklikler yaşarlar. Müzik eğitimi, özellikle çocuklar için değerli bir alandır (Türkmen, 2010: 964). Yetişkinler ise bu topluluklarda yalnızlıklarını gidermek ve sosyal hayata uyum sağlamak için yer alırlar. Korolarda uyumlu hareket etme, ses dengesini sağlama gibi kurallar, topluluk olmanın temelini oluşturur. Uçan, koroların toplumsal işlevlerini çeşitli başlıklar altında toplamıştır; bunlar arasında koro üyeleri arasında saygı ve sevgi oluşturma, ses birliği sağlama ve toplumsal değerlere uygun hale getirme gibi çeşitli başlıklar yer alır (Bozkuş, 2017: 20).

Uçan, müziği “bireyi ve toplumu besleyen başlıca kültür ve yaşam damarlarından biri” olarak tanımlamış ve müzik eğitiminin bu damarı açıp geliştiren bir süreç olduğunu belirtmiştir (Uçan, 2005: 7). Bu bağlamda amatör müzik toplulukları, bireylerin müzikal zevklerini geliştirirken, okul koroları da birlik ve beraberlik duygusunu pekiştirerek sorumluluk bilinci kazandırmaktadır. Amatör korolar, çeşitli kurumlarda faaliyet göstererek bireylerin müzik kültürü ile boş zamanlarını değerlendirmelerine olanak tanır (Çevik, 2015: 14).

Türk müziğinin günümüze taşınmasında amatör koroların büyük katkıları olmuştur. Özellikle 1976 yılına kadar devlet tarafından desteklenmeyen bu sanat, amatör korolar sayesinde yaygınlaşmış ve gelecek nesillere aktarılmıştır. Prof. Dr. Kutlu Payas’lı amatör koroları vücuttaki kılcal damarlara benzeterek, bu toplulukların önemini vurgulamıştır.

Amatör müzik toplulukları, sosyalleşme sürecinin önemli bir parçasıdır. Bireyler, burada bir araya gelerek sosyal becerilerini geliştirir, kendilerini önemli hisseder ve birlik beraberlik duygusunu pekiştirir. Bu topluluklar, çocukların zararlı alışkanlıklardan uzak durmalarına ve ergenlerin kimlik çatışmalarını aşmalarına yardımcı olur. 20 yaş ve üzeri bireyler içinse, korolar stresli dönemlerde rahatlatma ve sanatsal tatmin sağlar. İleri yaştaki bireyler ise, emeklilik sonrası kendilerini verimsiz hissetmesinler diye bu topluluklarda destek bulurlar. Koro çalışmaları, toplum içinde belirli kurallara dayanır. Örneğin, çalışma öncesinde hazırlık yapmak ve ses ısıtma egzersizleri gibi uygulamalar, müzikle toplumsallaşmanın örneklerindedir (Yener, 1990: 161-162).

Koro ve müzik topluluklarının, toplumsal sorunlara dikkat çekme ve sosyal değişim sağlama açısından da son derece etkili bir araç olarak öne çıktığı görülmektedir. Sanat, toplumsal eleştirinin ve farkındalığın artırılmasında önemli bir rol üstlenir. Bu bağlamda, müzik toplulukları, sosyal adalet, insan hakları ve çevresel sorunlar gibi önemli konularda farkındalık yaratmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenleyebilir, projeler geliştirebilir ve sahne performansları sergileyebilirler. Bu tür etkinlikler, toplumu bilinçlendirme ve değişim yaratma sürecinde etkili bir platform sunar. Müzik, duygusal bir bağ kurarak toplumsal olayların geniş kitleler tarafından benimsenmesini sağlar ve dinleyiciler üzerinde derin bir etki bırakabilir. Bu sayede, müzik toplulukları, sanatın gücünü kullanarak toplumsal duyarlılığı artırma görevini üstlenirler.

3. Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korusu

18 Ekim 1975'te, Halk Eğitimi Başkanı Turan Erdoğan, Halk Eğitimi Merkezi Müdürü Selahattin Turfan, müdür yardımcısı Özkan Özsezen ve Halk Eğitimi Merkezi'nde görevli Kâmil Temel'in destekleriyle, Hüseyin Erbay yönetiminde çalışmalar başlamıştır. İlk yıllarda katılım az olduğu için çalışma ortamı yeterli görülmemiş, ancak koronun etkinlikleri kısa sürede Eskişehir'de büyük ilgi uyandırdığı için katılım talepleri artmaya başlamış, bu nedenle, yeni bir çalışma ortamına ihtiyaç duyularak, Halk Eğitimi Merkezi'nin şu anda hizmet verdiği daha geniş bir mekânda faaliyetlerine devam etmiştir. Kuruluş tarihinden itibaren, koro şefi Hüseyin Erbay yönetiminde yüzlerce konser gerçekleştirilmiş, bu konserlere konuk olarak katılan Devlet sanatçısı Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca, Devlet sanatçısı Kutlu Payaslı, Devlet sanatçısı Yusuf Nalkesen, Devlet sanatçısı Prof. Dr. Selahattin İçli, bestekâr Avni Anıl ve ses sanatçısı Safiye Ayla gibi kıymetli isimleri Eskişehir halkıyla buluşturulmuştur.

Hüseyin Erbay, 1975 yılında büyükler korosuyla çalışmalarına başlamış, 1990 yılında Eskişehir halkının isteğiyle Türk Sanat Müziği çocuk korosunu kurmuştur. Bir süre bu koronun şefliğini ve eğitimciliğini üstlendikten sonra, büyükler korosundan yetiştirdiği elemanlara çocuk korosu şefliği görevleri vermiştir. Zamanla, kendini geliştiren öğrenciler güzel sanatlar bölümüne ve devlet konservatuvarlarına girerek profesyonel müzik hayatına adım atmışlardır. Hem büyükler hem de çocuk korosundan yetişen birçok kişi, bugün devlet korolarında, TRT radyolarında ve Türk müziği konservatuvarlarında çalışmaktadır. Ayrıca, şef yardımcısı olarak görev alan öğrencilerin birçoğu, amatör müzik toplulukları kurarak hobi olarak başladıkları müziği meslek haline getirmişlerdir.

Yetenekli ve istekli bireylerin boş zamanlarını sanatsal bir etkinlikte değerlendirmelerini sağlamak, zengin kültürel mirasımız olan Klasik Türk müziğini öğretmek ve sevdirmek, müzik dinleme zevklerini ve beğenilerini artırmak, ayrıca bu alanda meslek edinmek isteyenlere gerekli donanımı sunmak hedeflenmektedir. OHEM TSM Korosu, Eskişehir halkına Türk Müziğini tanıtmayı ve yaymayı, daha bilinçli bir müzik zevki geliştirmeyi amaçlamaktadır. Verilen konserler aracılığıyla, Eskişehir'in sosyal ve kültürel yaşamına katkıda bulunmak bu korunun temel hedeflerindedir.

Eskişehir sınırları içinde kurulan müzik cemiyetleri, korolar ve dernekler arasında en eski olanı Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi korosudur. 1975 yılından bu yana kesintisiz bir şekilde tek bir eğitmenle çalışmalarına devam etmesi, onu diğer korolardan ayıran önemli bir özelliktir. Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Koro, kuruluşu itibarıyla amatör bir topluluk olmasına rağmen eğitim, öğretim ve icra alanında profesyonellik hedeflemektedir. 1975 yılında faaliyetlerine başlayan bu koro, her yıl eğitim döneminin başlangıcında yeni kursiyer alımları yaparak düzenli ve disiplinli bir şekilde çalışmalarını sürdürmektedir. Koro, üç sınıfa ayrılmaktadır; düzenli katılım gösteren ve eğitimde başarılı olan adaylar birinci sınıftan ikinci sınıfa, ikinci sınıf derslerini tamamen kavrayan öğrenciler ise üçüncü sınıfa geçerek eğitimlerine devam ederler. Dönem başlangıcında şef Hüseyin Erbay tarafından titizlikle hazırlanan repertuar, yıl boyunca düzenli olarak çalıştırılır. Sezon, her biri birinci ve ikinci dönem için iki konser olmak üzere toplam dört konserle tamamlanır ve yaz tatili nedeniyle çalışmalarına ara verir. Bu disiplinli ve titiz çalışma şekli, yaklaşık 50 yıldır kesintisiz olarak devam etmektedir.

Koro eğitimi, “Koro üyelerine, uyum ve bütünleşmeyi sağlamak amacıyla deneyim, etkileşim ve sistematik çalışmalar yoluyla müzikal, dilsel ve sosyal davranışlar kazandırma sürecidir” (Çevik, 2015: 50). Çevik'in belirttiği gibi, koro çalışmalarında disiplinin önemi büyüktür; koro elemanlarının düzenli katılımını sağlamak ve grup halinde hareket etme bilincini geliştirmek esastır. Topluluk üyeleri zamanla edindikleri bilgilerle bu birlikteliği oluşturabilirler. Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği korosunun istikrarlı bir şekilde faaliyet göstermesi, sistematik çalışmaları ve disiplinli yapısından kaynaklanmaktadır. Koro içinde birliktelik bilinci oluşan bireyler, sorumluluk duygusu da geliştirir. Hatalı icra eden bireyler, topluluğun uyumuna uymadıkları için hemen dikkat çeker ve tepki alırlar; bu nedenle zamanla toplu icra sorumluluğu doğal olarak gelişir.

Amatör koroların eğitimi, koro şefinin bilgisine dayanarak oluşturulur. Yeterli donanıma sahip bir şef, uygun çalışma alanı ve zamanı varsa, öğrencilerini adeta konservatuvar düzeyinde yetiştirebilir. Bu tür eğitimde, bona, solfej, nazariyat, repertuar ve ses eğitimi gibi dersler uygulanabilir. Eskişehir'de bu bilgi birikimine sahip koro şefleri oldukça sınırlıdır, zira sadece repertuar bilgisine güvenerek koro çalıştıran şef sayısı fazladır.

Koro eğitimi sürecinde ses eğitimi de önemli bir yer tutar. Toplu icra edilen eserlerin uyumlu olması, farklı ses özelliklerine sahip bireylerin ahenk içinde eserleri seslendirmesi gerekir (Töreyn, 2008: 160). Ses uyumu, koro içinde dikkat edilen ve şefin

titizlikle seçtiği farklı seslerden oluşan üyelerin eserleri bütünlük içinde seslendirmesi hedeflenir. Örnek koro olan Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu, ses bütünlüğü yanında, Çevik'in koro eğitiminde olması gereken disiplinlerin çoğunu uygulamaktadır. Bu disiplinler arasında; ses eğitimi, müzikal işitme-okuma eğitimi, seslendirme yorumlama eğitimi, müzikal beğeni geliştirme, psiko-sosyal iletişim geliştirme ve koro disiplini kazandırma eğitimi yer almaktadır (Çevik, 2015: 51-52).

3.1. Üyelerin Tercih Sebepleri

Amatör toplulukların büyük bir kısmı sadece konser hazırlama çabası içerisinde ve bu sebepten nazari eğitime önem vermeyerek konserde okutulacak repertuarın öğretilmesi ile yetinmektedirler. Eskişehir de bulunan amatör koroların birçoğu da bu şekilde koro çalışmalarını sürdürmektedir. Sadece hobi amacıyla boş zamanlarını doldurmak isteyen üyeler, bu koroları tercih ederken hem hobilerini gerçekleştirmek hem de müziğin inceliklerini öğrenmek isteyen bireyler ise Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu gibi eğitim veren koroları tercih etmektedirler. Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu, çalışmaların da konser repertuarı ile kalmayıp, yıl boyu farklı makamlardan ve formlardan onlarca eser icra etmelerinin yanı sıra nazari eğitime de gereğince yer verip bu koroyu tercih eden üyelerin beklentilerini fazlasıyla karşıladığı görülmektedir.

Koro üyeleri ile yapılan görüşmeler neticesinde, koroyu tercih etme sebepleri arasında ikinci sırada disiplin faktörü ön plana çıkmaktadır. Disiplini sağlayan kişi ise elbette koro şefidir. Koro faaliyetlerinin planlı ve programlı bir şekilde yürütülmesi için, disiplin önemli bir faktördür. Derslerin zamanında başlayıp zamanında bitmesi, düzenli olarak derse katılım gösterilmesi, çalışma esnasında başka şeylerle ilgilenilmemesi, yüksek sesle konuşulmaması, ders notlarının daima çalışmaya getirilmesi, eserler icra edilirken nüanslara toplu olarak uyulması, koroda bulunan eşlik sazlarının çalışmalara başlamadan evvel akortlarının yapılması, konser zamanlarında uyulması gereken kurallara uyulması gibi faktörlere değinen Koro üyeleri, bu disiplini çok beğendiklerini ifade etmişlerdir. Diğer bir önemli husus ise koro şefinin tanınmış bir bestekar olması, eğitime önem vermesi ve birçok sanatçıya kolaylıkla ulaşarak yapılan etkinliklerde misafir sanatçı olarak konserlere davet etmesi, koro elemanlarının ilgisini çekmekte, kendi imkanları ile ulaşamayacakları sanatçılarla bir araya gelebilme fırsatını yakalayabilmektedirler. İzleyiciler içinde aynı durum söz konusudur. Türk Sanat Müziği'nin önemli değerleri ile aynı ortamda bulunup canlı performanslarını izleyebilmektedirler.

Koro üyelerinin tercih sebepleri arasında, sosyalleşme, kişisel gelişim, müzikal ve sosyal kültürlerinin gelişmesi, koro etkinlikleri sayesinde farklı şehirlerden katılım sağlayan sanatseverlerle bir araya gelerek müzik kültürlerinin zenginleşmesi konuları da önemli yer tutmaktadır. Koronun uzun yıllardır sürekliliğini sürdürme bilmesindeki diğer bir husus ise resmi bir kurum olan Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi çatısı altında çalışmaların yapılıyor olmasıdır. Amatör korolarda çalışma yeri çok önemlidir. Bireylerin genellikle boş vakitlerini değerlendirip ilgi duydukları alanda hoş vakit geçirmek için katıldıkları korolara ulaşımın kolay olmasını, çalışma salonunun ihtiyaçları karşılayacak nitelikte olmasını isterler. Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi

Merkezi'n de kursiyerler kendilerini güvende hissetmekte, merkezi bir yerde olmasından dolayı ulaşımın kolay olduğunu belirtmekte ve herhangi bir ücret talep edilmiyor olması sebebiyle de koroya sürekli olarak katılabildiklerini ifade etmektedirler.

Koro, sadece bir performans grubu olmanın ötesinde, müzik eğitimi alanında da önemli bir rol üstlenmektedir. Koro, bünyesinde yer alan kurslar sayesinde amatör müzisyenler için profesyonelleşme fırsatları sunar. Koronun kurulduğu ilk yıllardan günümüze değin TRT ve Devlet korolarına sayısız sanatçı, amatör topluluklara koro şefi, konservatuarlara sayısız öğrenci yetiştirmiş olması sebebiyle, müziği meslek olarak seçenlerinde ilk tercihi olduğu görülmektedir.

Türk Sanat Müziği repertuarını öğrenmek isteyen bireyler, koro sayesinde hem teorik hem de pratik bilgi edinme imkânı bulmaktadırlar. Bu eğitimler, Eskişehir'deki müzik eğitimi alanına katkıda bulunarak, yeni yeteneklerin yetişmesine zemin hazırlar.

3.2. Koronun Kültür Sanata Etkisi

Eskişehir'in kültür sanat hayatı oldukça gelişmiş durumdadır. Tüm ihtiyaca cevap verebilecek sayıda konser salonunun olması gelişmişliğin önemli bir göstergesidir. Anadolu Üniversitesi müzik bölümü ve devlet konservatuarı Türk müziği bölümü, akademik olarak ilerlemek isteyen öğrenciler için eğitim vermektedir. Büyükşehir Belediyesinin 2001 yılında kurduğu ve halen aktif olarak devam eden senfoni orkestrası, şehir tiyatroları, Türkiye'de tek olma özelliğini taşıyan balmumu heykelleri müzesi ve sayısı günden güne artan profesyonel ve amatör olarak çalışmalarını sürdüren 40'a yakın korosu vardır. Bu korolar içerisinde önemli bir yere sahip olan Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosunun, 1975 yılından günümüze kadar tam 49 yıldır Eskişehir' in kültür, sanat ve müzik hayatına çok önemli katkıların olduğu görülmektedir. Özellikle koronun verdiği geleneksel konserler dışında, 29 Ekim Cumhuriyet konseri, Atatürk'ü anma konseri, 23 Nisan çocuk konseri gibi önemli gün ve haftalarda görevler alarak, halkın milli birlik, beraberlik ve dayanışmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Eskişehir Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu, Türk Müziğinin köklü geleneklerini yaşatırken, aynı zamanda yerel halkın kültürel kimliğini güçlendirmektedir. Koronun sunduğu konserler, geleneksel müziğin sadece dinlenmesi değil, aynı zamanda deneyimlenmesi açısından da önem taşır. Bu etkinlikler, toplumsal birlikteliği artırarak, farklı yaş gruplarından insanların bir araya gelmesine olanak tanımıştır.

Türk Sanat Müziği, insanların duygularını ifade etmesi için bir araç sağlarken, aynı zamanda toplumsal hafızayı da canlı tutar. Koro şefinin, disiplinli çalışmaları neticesinde klasik formda eserleri rahatlıkla seslendirebilen topluluk üyeleri, titizlikle öğrendikleri repertuarları konserler vasıtası ile dinleyiciye aktarmış, Abdülkadir Meragi'den, İsmail Dede Efendi'ye, Hacı Arif Bey'e, Cınuçen Tanrıkorur'a ve günümüz bestekârlarına ait yüzlerce eserin, Türk Sanat Müziği dinleyicilerinin dağarcığında, yer etmesine büyük katkılar sağlamıştır.

Nitelikli konserleriyle yıllar içerisinde haklı bir üne sahip olan koronun etkinliklerine Türkiye'nin dört bir yanından dinleyiciler gelmektedir. Koro hem

müzikseverler hem de sanatçılar için bir buluşma noktası olarak işlev görürken, Türk Sanat Müziğinin yaygınlaşmasına ve kuşaktan kuşağa aktarılmasına da büyük bir destek sağlamaktadır. Her yıl dört adet konser veren koro bu zamana kadar 100'e yakın TRT ve Devlet korosu ses ve saz sanatçısını, bestekâr ve şairleri Eskişehir halkıyla buluşturmuştur. Belki de birçok kişinin canlı olarak dinleme imkânına sahip olamayacağı sanatçıları, Eskişehir halkıyla aynı ortamda bir araya getirmiştir. Eskişehir Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu, düzenlediği konserlerle sadece müziği değil, sosyal sorumluluk projelerini de desteklemektedir. Yerel hayır kurumlarıyla iş birliği yaparak, toplumsal duyarlılığı artıran etkinliklere imza atmaktadır. Bu tür organizasyonlar, koro üyelerinin topluma katkıda bulunma bilincini pekiştirirken, dinleyicilerin de sosyal sorunlara karşı duyarlılığını artırır. Koro, zaman zaman ulusal ve uluslararası festivallere katılarak, Eskişehir'i temsil etmektedir. Bu tür etkinlikler, koro üyelerinin deneyim kazanmasını sağlarken, Eskişehir'in Türk Sanat Müziği alanındaki potansiyelini de dünyaya duyurmaktadır. Ayrıca, farklı kültürlerle etkileşim, müzikal zenginliği artırarak, sanatın evrenselliğini pekiştirmektedir. Bu konuyla ilgili 2019 yılında Eskişehir Halk Eğitimi Merkezi Müdürü Sayın Bülent Korkmaz ile yapılan görüşmede, koronun şehir için önemini şu sözleriyle desteklemektedir; “Şehrimize ilkleri yaşatan Türk Sanat Müziği koromuz, şehrin yapısına uygun olarak gelişmiştir. Halkın kültür seviyesinin yüksek oluşu koronun değerini artırmıştır. Yıllar içerisindeki başarılarıyla şehrin öncül değerleri arasında yerini almıştır.”

Sonuç

Araştırmada; amatör koroların toplumsal işlevlerine değinilmiş ve örnek olarak seçilen, Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu üyeleri ile yapılan görüşmeler neticesinde, amatör koroların insanlar üzerinde; sosyal, kültürel, toplumsal, bireysel, eğitimsel, fiziksel ve psikolojik etkilerinin olduğu anlaşılmaktadır. Günümüzde hızlı teknoloji gelişimi, internet arkadaşlıklarını beraberinde getirerek insanları giderek yalnızlaştırmaktadır. Bu durumu aşmak isteyen bireyler, müziğin sanat dalına yönelmiş ve amatör korolar, onlara bir kurtuluş sağlamıştır. Koro üyeleri, katıldıkları bu gruplar sayesinde arkadaş çevrelerini genişletmiş, yeni insanlarla tanışarak fikir alışverişinde bulunmuş ve bakış açılarını zenginleştirmişlerdir. Koro üyeleri, koronun katkısı ile sosyal hayatlarını canlandırmış ve bu süreçte kişisel gelişimlerinde olumlu değişimler yaşamışlardır.

Koro üyelerinin tamamı, buldukları koronun müzikal ve sosyal kültürlerini geliştirdiği konusunda hemfikirdir. Korolar, sosyalleşme açısından önemli bir rol oynarken, katılımcılara nota okuma, repertuar geliştirme ve usul kalıpları gibi çeşitli müzik bilgileri kazandırmaktadır. Koronun etkinlikleri, farklı bakış açılara sahip insanlarla bir araya gelme fırsatı sunarak müzik kültürlerini zenginleştirmiştir. Koro üyeleri, şeflerinden edindikleri müzik kültürünü buldukları ortamlarda da sürdürerek bu kültürün yayılmasına katkı sağlamışlardır. Genelde konser verme amacı güden amatör korolar, daha tanınmış ve kolay ezberlenen eserler seçerken, Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği korosu şefi, eğitim misyonuna odaklanarak klasik formlarda farklı eserler sunmaktadır. Bu yaklaşım hem koro üyelerinin hem de Eskişehir halkının Türk müziği dağarcığını geliştirmektedir.

Zamanla kendi müzik kültürünü oluşturan koro, Eskişehir'in kültürel sanat yaşamına olumlu katkılarda bulunmuştur.

Koro üyeleri koro etkinliklerinin psikolojik rahatlama sağladığını, günlük hayatın stresinden uzaklaşarak mutlu edici bir uğraş bulduklarını ifade etmektedir. Bu grup, bir yere ait olmanın güven ve sorumluluk duygusunun hayata bağlayıcı etkisi olduğunu da vurgulamaktadır. Koro etkinlikleri, emeklilik sonrası rutin hayata renk katmakta ve katılımcılara kendilerini değerli hissettirmektedir.

Koro etkinlikleri sayesinde üyeler, farklı bakış açılarına sahip insanlarla tanışarak fikir alışverişinde bulunmakta ve kişisel gelişimlerini desteklemekte, sosyal iletişimlerini güçlendirmektedirler. Bu etkileşim, müzik kültürünün aktarımında da önemli bir rol oynamaktadır. Koro üyeleri, koro çalışmalarından psikolojik olarak olumlu etkilenerek stres atmakta ve ilgi duydukları alanda kendilerini geliştirirken, verilen görevleri başarıyla tamamladıklarında özgüvenleri artmaktadır. Birlik, beraberlik ve iletişim gibi unsurlar sosyalleşmenin temelini oluşturmakta ve amatör korolar, toplumun sosyalleşmesinde, müzik kültürünün yayılmasında ve bireylerin psikolojik rahatlamasında önemli bir rol oynamaktadır. Koro üyelerinin bu koroyu tercih etme nedenleri incelendiğinde ilk olarak disiplin göze çarpmaktadır. Derslerin zamanında işlenişi, konser periyodları, titizlikle hazırlanan repertuar, kılık kıyafet gibi birçok konuya özen gösterilmesi koronun ve katılımcıların devamlılığını sağlamaktadır. Ayrıca çalışmaların resmi bir kurum olan Halk Eğitimi Merkezinde yapılıyor olması ve ulaşımın kolay olması koro üyelerinin tercih sebepleri arasındadır.

Eskişehir Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu, 50 yıldır Türk müziğine yaptığı katkılarla, şehrin kültürel ve sanatsal hayatına önemli bir değer katmaktadır. Koro, eğitim, sosyal sorumluluk ve uluslararası etkileşim konularında sağladığı katkılar ile hem geçmişe sahip çıkar hem de geleceğe umutla bakmamızı sağlar. Türk sanat müziğinin, Eskişehir'deki varlığı ve devamlılığı, bu alandaki çalışmalara olan inancın ve tutkunun bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kaynakça

- Bozkurt, V. (2004). *Değişen dünyada sosyoloji*. İstanbul: Alfa Basım.
- Bozkuş, M. (2017). *Güzel sanatlar liseleri batı müziği koro derslerinde koro tınısı elde etmede kullanılan yöntemlerin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Çetinkaya, Y. (2016). *Müziği düşünmek*. İstanbul: Büyüyenay Yayınları.
- Çevik, S. (2015). *Koro eğitimi ve yönetimi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2012). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Say, A. *Müzik öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Günay, E. (2011). *Müzik sosyolojisi sosyolojiden müzik kültürüne bir bakış*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Göher, F. M. (2009). Müziğin toplumsal işlevi müzik, siyaset, din ve ekonomi, 38. *ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, (301- 313). Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Töreyin, A. M. (2008). Ses eğitimi temel kavramlar- ilkeler yöntemler dünyada ve Türkiye’de ses eğitimine genel bakış dil ve Türkiye Türkçesi. Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- Türkmen, U. (2010). Çocuğun bireysel toplumsal ve kültürel gelişiminde amatör müzik eğitiminin yeri problemleri ve çözüm önerileri. 01 Temmuz 2019, <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Uçan, A. (1994). Müzik eğitimi temel kavramlar- ilkeler- yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2015). *Türk müzik kültürü*. Ankara: Evrensel Müzik Yayınevi.